National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 29.06.1928, page 5

ישראל, בני עשו ובני ישמעאל עשו יד אחת כנגד אחב״י, ואצלנו — לא נתאספה עדיין כנסת ישראל ומקבצים עוד התימות כנגדה אצל אגודת־ישראל..

וישנם עריין תמימים כאלה בי־נינו המדמים כי באמת מבינים אנו מה זאת פוליטיקה, אבל בשאני לעצ־מי, חנני „אפיקורס״ גדול וכסופק הר־בה בדבר הזה.

הם, הגויים המנושמים האלה, יש במהם הָגם הבנת המקרים בכל רגע ורגע, יודעים הם להשתמש בכהות הפועלים ברגע זה ולהוציא מהם את התועלת האפשרית, ולמחר — בתה־פוכות המקרים ובהתחלפות הכהות והזמנים — לעמוד עוד הפעם על המשמר ולהכין את הרגע, כדי להו־ציא ממנו את התועלת הנחוצה.

עד כה היו בבהינת „שב ואל תעשה״, ואולם עכשיו עם הלופא־גברא על ההר שנו את טעמם ותפשו במדת „קום ועשה״ ודורשים רק דבר אחד קטן: „ברלמן״.

אצלנו, ר ב י ישראל הוא חכם כשלמה המלך בשעתו. אבל כ ל ל ישראל הוא שוטה גמור ו„כנסת ישראל״ תוכיה! ואצלם — להיפך: כל גוי הוא טפש אבל הקו־לקטיב שלהם, כלומר, האומה כולה היא חכמה, וענין המורשון שיעלה, כנראה בידם הפעם יובל להוכיה.

צתקו, אם תובלו, על הפוליטיקה של ר׳ משה קזימא וכל בת דיליה, אבל ה ם התחכמו לדעת כל מה שנעשה על ה ה ר, לפני ולפנים. ואיך להסב על צנצנת „ויסקי״ את המקרים לטובתם. ומיום שנתחלפה היחידה של הכיטבע האי״ ל„מילס״, נתחלפה גם המטבע שלנו לצדה השמ־מאלי..

ומתוך כתלי התלגרם שלהם לכל קצוי הארץ והנוסה המתון של החה־לטות ע״א המורשון נכר למדי התר־פר האנגלי Made in England

אין זכר חלילה כנגד המנדט האנגלי ואפילו שם ה„סהיוניה״ לא נזכר בגלוי, גם הבחר מבית לחם מציע למסר את הזכיון של ים המלח לא לחברה „וואטאנית״ חלילה אלא לבני עשרת השבטים. הערבים מבית לחם החליטו לצאת לקראתם הפעם ב„לחם ומלח״...

ואנחנו, מבלים לילולת ימים ביובלות ובמשתאות, בנאומים ובדק־לומים, ומצפים לישועות מהסוכנות ועוסקים ב„ברית שלום״ !..

* * *

ואני אומר לכם כי שאלת המורשון לא תפתר אצלנו כ ל זמן שלא תבוא ולא ידברו עליה ב„ענג שבת״. בעל הירמולקה יעורר בוראי „שאלה קלה״ במסבת שבת זו מחמת שיש סמיכות־הפרשה עם „בלק״, כשם שהיתה סמיכת הפרשה ל„קרח״ עם יובל העשור של הארץ.

שם נמצא אחד מגדולי הרבנים רב״צ אלפס שרצה להשמיע דברי תורה כראוי למסבת „ענג שבת״ ומצא סמוכין לעתון ההגון עפ״י פר־קי אבות, בפרק השישי של קנין־תורה, שבו נאמר בפרוש כי בין הדברים שנבראו בעש״ק בין הש־משות נמצאים גם „פי הארץ״, „פי האתון״, והירמלקאות — אלא ש״ה־מזיקין״ ועמי הארץ שסעו את דבריו ואטמו אזניהם משמע תורה.

וליצני הדור מספרים כי חברי „ברית שלום״ לא זכו אף פעם לדבר פא״פ עם גויים אמתיים ולהפגש עם אפנדים. הרבו לכתב מאמרים ולהוציא הוברות על השבון הקהל מ„הוצאת ברית שלום, ירושלם״ — שהרי זהו העיקר! — ואולם כל שאיפתם היתה לראות במשרדם אפנדי אחד או שנים...

והנה נמצא אחד מבני הארץ, שהבטיח להם להביא למשרדי „ברית שלום״ זוג אחד של אפנדים אמתיים. לא עברו ימים אחדים, והנה הופיעו אצלם שנים — שני אפנדים לבושי עבאיות נאות, כפיות ועטאלים של משי, נוסח דמשק, נכנסו בקידות וב־השתחוויות והנחת יד על המצח, על הלב ועל הבטן עד לקרקע, כנהוג..

אנשי „ברית שלום״ שמחו על אורחיהם כמוצאי שלל רב ונתנו שבח והודיה לאל יתברך, שסו״ם זכו לקבל פני אפנדים אמתיים. משל למה הדר־בר דומה? לר׳ מנדלי ור, ליב המ־למד, שמספר עליהם ר„מנדלי מו״ם ב„ימי הרעש״, שהתכוננו לנסע לא״י ולהיות לאכרים. באחד הרחובות של יהופץ נזדמן להם אוסם של תבואה. עמד ר׳ ליב וחפן מלא ידו חטים והס־תכל בהן יפה יפה, כאדם שנוטל לדוג־מא ומסתכל בה, כדי לשער כמה שויה. ולכה חפן? בשביל שיהיה לו פתחון פה לאחר זמן לומר בא״י: בחטים בקי אני, ברוך השם! הרבה הטים ראיתי בעולמי ואיני צריך לתורת אחרים!

גם בעל הירמולקה שלנו ישב והסתכל בשני האפנדים הערביים, ונכנס עמם בדברי שיחה ע״י המתר־גמן העברי הצעיר שהביא להם את האורחים האלה. אין החיסתוריה כס־פרת את כל דברי הפוליטיקה הגבוהה שנשמעו ע״א היהודים והערבים שב־ניהם. ואולם דבר אחד ידוע וברור הוא כי מיד אחר כלות הראיון ואחר גמר שתית הקפה השחור בקול רם ובתרועת השפתים, כנהוג, קמו שני האפנדים מיקומם לחפרד מאנשי ברית בחבת ורעות. הניח אחד מהם את ידו האחת על כתפו של ר׳ בנימן השלישי ובידו השניה הסיר את הע־גאל והכפיה ונצלצה על ראשו יר־מולקה שחורה ומרובעת ואמר לו בע־ברית צחה:

— ועכשיו, ידידי, נוכל להתפלל מנחה!

לא הייתי בשעת מעשה ואיני יודע עד כמה מן האמת יש בספור־המעשה הזה, ואולם איך אומר הפת־גם האיטלקי?

Si non é vero bene trovato..

* * *

נגמרה ב״ה ועידת ב״כ הערבים והנוצרים בעירנו ושקטו קצת גם ההת־פנלויות הידועות על בנות ישראל בז־מן האחרון, ואולם הפחד ו„הפניקה״ טרם עברו, והמעשה הנורא ב ר ו־פ א י ת ו ד י ש נ ג נ ב בשבוע זה יוכיח!

שערו בנפשכם: באחד חלי־לות משבוע זה הופיעה עגלה על יד ביתו של רופא ידוע ומומחה בשכו־נת „רוחמה״, שנכנס לתוכה (לא לתוך השכונה) ונסע לאחד החולים.

עברו שעות אחדות והרופא לא הזר לביתו. צלצלה השעה השתים־עשרה ואשתו התחילה דואגת מאד לבעלה: „מי יודע לאן נסע?... אולי לקחוהו הערבים למקום בלתי נודע?״..

ובהגיע האשמורת האחרונה הבי־טה בעד האשנב: מדוע בושש לבוא? מדוע אחרו פעמיו ככה?... זותי הפעם הראשונה שלא בא לביתו בלילה!.. אין זאת כי אם גנבוהו הער־בים, גוואלד!..

מיד נבהלו השכנים הקרובים והתקבצו סביבה, רצו בבהילות וב־פחד לכל צד, ואולם אין איש יודע: איה מקום כבודו? אחרי הפושים רבים החליטו כלם פה אחד כי אמנם „נגנב הרופא״ וצריך להודיע תופ״י למשטרה כדי לחפשו ולמצאו..

והנה הופיעה עגלה על יד הבית וממנה יצא „הרופא הנגנב״ בכבודו ובעצמו ועל פניו אותות ליאות מרב עבודה. מה היה? היכן היה? — והדבר פשוט מאד: הוא נקרא לחו־לה ערבית שהקשתה ללדת ושהה שם בעבודתו כל הלילה.

וב״ה, שהאבדה נמצאה ואשתו לא נשארה חלילה עגונה..

***

וזה עכשיו בשבתי אל שלחני לכתב את שעורי צלצל התליפון: טרדר! טרדר!...

— האלא! מה יש?..

— אני תלמידך, רבי עזמות, מב־קש מאת כבודו שיטריח את עצמו רגע לבוא אל בנין סלונים ויראה בעיניו ביצד מובילים את ארון הקפה של חברת „י ה ו ד ה״ לדירתה הח־דשה?

— „ומה חידוש יש כאן?״ — שאלתיו בתרעמת.

— ואמנם חידוש אין כאן! — ענה לי תלמידי — ואחב״י נוהגים ב״ה להגביל את חפציהם אך ורק ע״י ערבים, אבל ה„חברה העברית הרא־שונה״ לאחריות, שהיא ניזונת מכספי העברים לא מצאה לנחוץ לשכר אפילו ס ב ל ע ב ר י א ח ד להובלת חפציה — זהו מחזה שכראי לר׳ עזי־מות לראותו..

עברתי וראיתי כיצד סבלים ער־בים מובילים קפה יחודית אמריקאית, וראיתי סבלים יהודים יושבים תחתם בצל תעצים ברחובות מאפס עבודה והשוטרים באים ומגרשים אותם מ־מקום למקום: „גו־און ו״.

* * *

חפצתי לספר לכם ע״א תוצרת־הארץ והשמרים החדשים שהולכים ונעשים בבית החרשת „שרף״ אשר בת״א השוקטת על ש מ ר י ה בזמן האחרון, וחפצתי ביחוד לספר לכם את פרטי הנשף וקבלת הפנים הנהדרה, שנערכו בשבוע זה עלידי הישוב לכבוד ר׳ ח י י ם נ ח ו ם ראש הרבנים במצרים, ואולם ע״ז: פרק מיוחד בשעורי הבעל״ט.

ובכ״ז, בשביל התלמידים הכפר־דים שלא יוכלו להתאפק עד אז אמכר בזה ר ק פ נ י נ ה אחת מנאומו המזהיר של הרב הגדול בנשף זה.

מר מיוחס אמר בין יתר דברין: ר׳ צמן אמר כי רחוב אחד של יהודים עשירים בניו יורק יוכל לבנות את כל א״י ואני אומר כי עשירי קהירן יכלו לבנות את הצי״א״.

על זה ענה חיים נחום:

— האשם אינו חלילה בעשירינו ממצרים אלא ב ח י ט ים שהם תופרים תמיד את כיס הכסף מאחור במכנסים ולא מצד הלב... ואלמלי היה הכים המצרי מכוון כנגד הלב היהודי — היו הקאטאווים, המו־סירים והגרוזינים בונים מכבר לא את מצרים כי אם את ירושלם.

* * *

ולסוף אכפר לכם על רגל אחת מעשיה קצרה.

אחרי כלות הנשף במועדון „חלוצי המזרח״ בליל חמשי זה, נגש אלי יהודי רוסי ונשוא פנים, לחץ ידי על נאומי לכבוד האורח הגדול ואמר לי בזו הלשון:

שתי טעויות היו לי בחיי: פעם בראשית בואי ירושלימה ראיתי בראי נע „ציון״ את כבודו יושב קרוב לרצש תעודיה. שאלתי מישכני על הראים: מי זה? וענו לי: זהו נאשישיבי!

— מה? „ר א ש י ש י ב ה?״

— שאלה אשתי בתמהון — ואני השתוממתי לראות בירושלם עיה״ק ראש ישיבה בתרבוש ובלי זקן...

— והטעות השניה? — שאלתי כאת הזקן המדבר בי בעברית הז׳ר־גונית שלו.

— שאלתי — הוא מוסיף בהיוך קל.—על כבודו: מי זה? וענו לי בלחש: עזמות! קפצה אשתי שוב ושאלה בתמיה: מה? הזהו „מלאך המות״? ועכשיו נתברר לי ב״ה כי נאשישיבי אינו „ראש ישיבה״ ועזמות אינו „מלאך המות!״

— ברוך השם! — עניתי לו, גם אני..

עז־אמת